

ชื่อวิทยานิพนธ์	ศึกษาปัญหาและความต้องการของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ต่อการใช้น้ำชลประทาน ในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
ผู้วิจัย	นายสมสุข ทัศนาศ
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีการศึกษา	2549
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ
กรรมการที่ปรึกษา	ผศ.สมศักดิ์ ยิ้มแจ่ม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการใช้น้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน โดยศึกษาสภาพการใช้น้ำ ปัญหาและอุปสรรคของการใช้น้ำชลประทานของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานช่วงฤดูแล้งในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ t -test ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการใช้น้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ในฤดูฝนและฤดูหนาวเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม เป็นระยะที่น้ำมีปริมาณมากพอเพียงกับความต้องการ แต่ในช่วงฤดูแล้งเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ปริมาณน้ำน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากสภาพอุทกคลองมีวัชพืชหนาแน่น สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อนที่ศึกษา เป็นเพศชาย ร้อยละ 80.0 เพศหญิง ร้อยละ 20.0 อายุน้อยกว่า 45 ปี ร้อยละ 2.8 อายุ 45 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 83.2 มัธยมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ 16.8 และมีอาชีพทำนา ร้อยละ 85.2 ทำสวน เลี้ยงปลา/กึ่ง ร้อยละ 14.8 ความต้องการของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อนมีความต้องการมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 1. ต้องการให้ชลประทานเพิ่มปริมาณการส่งน้ำแก่สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำในเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2. ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ต้องการให้ชลประทานปล่อยน้ำจากเขื่อนมาช่วยการเกษตรให้มากขึ้น และ 3. ต้องการให้ชลประทานทำการขุดลอกคลองที่ตื้นเขินทำให้ไม่สามารถส่งน้ำ ระบายน้ำได้สะดวก สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อน ที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตกิ่งอำเภอคลองเขื่อน ที่ เพศ อายุ อาชีพต่างกัน มีความต้องการทั้งในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหา และอุปสรรคการใช้น้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานมากที่สุด 3. ลำดับแรก คือ 1. ไม่มีแหล่ง น้ำต้นทุนภายในพื้นที่ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ 2. ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำในช่วงฤดูฝน 3. วัชพืชใน คลองหนาแน่น น้ำไม่สามารถไหลผ่านได้สะดวก สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตกิ่งอำเภอ คลองเขื่อนที่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คำสำคัญ : ปัญหา, อุปสรรค, ความต้องการ, สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน

Thesis title : STUDY THE NEED AND PROBLEMS OF IRRIGATION
WATER'S USER AT KHLONG KHUEAN IN CHACHOENGSAO
PROVINCE

Researcher : Mr.Somsook Tasana

Degree : Master of Arts (Social Sciences for Development)

Year : 2006

Thesis Adviser : Dr.Siriwat Jiradetprapai

Thesis Co-Adviser : Assist. Prof.Somsak Yimchang

ABSTRACT

This study aimed to determine the demand of water for irrigation water users and to survey the situation of water using for irrigation during summer at Amphur Klong Khern, Chachoengsao Province. The subjects were 250 water user's in Amphur Klong Khern, Chachoengsao Province. Assessment was done by using a questionnaire. The collected data were analyzed by descriptive statistics and *t*-test.

The study indicated the following findings:

Eighty percent were male and 20 percent were female. The largest age group was over 45 years old. (57.2 percent). Around 83 percent of them graduated education in pratom sukisa level and 16.8 percent of them graduated mathayom sukisa level. Occupation consisted of rice farming 85.2 percent ; gardening/ fishing 14.8 percent.

The study found that there were two situations in using water for irrigation in the past. The first situation was during In rainy season and winter, between July to December, there was enough water supply. The second situation, there was enough water supply. The second situation, was there was not enough water supply for the summer, between January to June. The top three demand's were 1) Irrigation would increase water supply to membership between January to June. 2) Irrigation would more irrigate water from dam to farmland between January to June and 3) Irrigation would dredge irrigation canals which silted up.

There was a significantly difference of total demand between water user in pathom sukha group and mathoyom sukha group at the .05 significance level . On the contrary, there was no significant difference of total demand of water user between difference group of sex, age and occupation. Problems and obstacle of using water among the sample were 1) There have no source of water in areas of Amphur Klong Khourrn, 2) There have no areas for storage water in raining season and 3) There have packed grass in irrigate canal so water could not flow through the canal. There was no significant difference of problem and obstacle among difference group of sex, age, education, and occupation of the sample.

Keyword : Problems, An Obstacle, Need, User Water Group